

**VERSLAG VAN HET JAARGESPREK SCHOOLBESTUREN EN RAADSCOMMISSIE
SAMENLEVING GEHOUDEN IN DE RAADSZAAL VAN HET STADHUIS VAN
HAARLEM OP 15 NOVEMBER 2012 VAN 20.00 – 22.30 UUR**

Gespreksleiding: mevrouw H. Koper, plaatsvervangend voorzitter commissie Samenleving
Griffier: mevrouw D. Taets van Amerongen

Aanwezige raadsleden:

De heren Aynan (PvdA), Azannay (GroenLinks), Jonker (SP), Reeskamp (fractie Reeskamp), Rutten (VVD), Schouten (Sociaal Lokaal), Snoek (CDA), Vrugt (Actiepartij) en de dames Breed (D66), Huijsse (GroenLinks), Kerbert (D66), De Leeuw (OPH)

Aanwezige schoolbestuurders:

De heer B. Custers, stichting Salomo
Mevrouw N. Dieleman, SWV VO Zuid-Kennemerland
Mevrouw M. Engbrenghof, stichting Spaarnesant
De heer S. Jacobs, stichting Kolom/De Schakel
De heer G. Overtoom, stichting Katholiek Basisonderwijs Haarlem Schoten
De heer J. Reckman, Rudolf Steiner College
De heer A. Strijker, stichting Dunamare
Mevrouw T. Vaas, stichting IRIS
Mevrouw E. Visbeen, stichting Sancta Maria
De heer H. Zoutendijk, stichting Salomo

Verslag: G-J. Timmermans (Notuleerservice Nederland)

De **voorzitter** opent de bijeenkomst en heet allen welkom bij dit eerste jaargesprek dat is voortgekomen uit een initiatief van de fractie van D66 ter verbetering van de onderwijskwaliteit in Haarlem. Bij de verzelfstandiging van het onderwijs was ook de afspraak gemaakt elkaar eens per jaar te ontmoeten. Zij vervangt vanavond de heer Van den Manakker als voorzitter. Zij meldt dat de heren De Wit van Kolom en Nijdelen van het Mendel College zich hebben afgemeld. Het gesprek is ingedeeld in vier thema's. Voor elk thema verzorgt een schoolbestuurder een inleiding van maximaal vijf minuten. Daarna is er 25 minuten de gelegenheid om met elkaar van gedachten te wisselen over dat thema.

Thema I: De rol van en de samenwerking met de gemeente

De heer **Overtoom** (stichting Haarlem-Schoten) dankt de commissie voor de uitnodiging voor dit gesprek. Hij noemt het strategisch huisvestingsplan onderwijs (SHO) dat enkele jaren geleden door de gemeente in gang is gezet, een prima middel om de uiteenlopende belangen van afzonderlijke scholen tegen elkaar af te wegen en een goed overzicht te krijgen van de investeringen over een aantal jaren. Hij heeft daar een zekere solidariteit zien groeien als het gaat om de uitruil en prioritering van middelen. Maar hij heeft ook gemerkt dat bij die besprekingen gaandeweg ook andere informatie gedeeld wordt. Bijvoorbeeld over ontwikkelingen in schoolpopulaties en in de samenstelling van de bevolking en de gevolgen voor de scholen. Hij zegt dat zijn vertrouwen in de ontwikkelingen en de rol van de gemeente is toegenomen. Hij zou graag zien dat de gemeente alles wat met het besturen van scholen te maken heeft, dus ook het dossier van zijn scholen, in digitale vorm toegankelijk maakt voor de betreffende besturen. Het is nu, vooral voor kleinere stichtingen, een wirwar van gegevens. Het SHO is in zijn ogen een goed sturingsmechanisme.

Mevrouw **Kerbert (D66)** vraagt of er naast het SHO en de mogelijke digitale ontsluiting van informatie nog andere vormen van samenwerking denkbaar of wenselijk zijn. Soms staat men op afstand, soms is een partnerschap gewenst.

De heer **Cüsters** (Salomo) denkt dan aan de randvoorwaardelijke sfeer en zaken die aanvullend zijn op het onderwijs zelf. Op sommige plekken is het moeilijk levensvatbare scholen in stand te houden gezien de bevolkingssamenstelling en het peil van voorzieningen. Hij noemt als voorbeeld Haarlem-Oost. De gemeente kan daar in aanvulling op de schoolbesturen zaken regelen voor naschoolse opvang en woningbouwprogramma's.

De heer **Aynan (PvdA)** vraagt een toelichting op die opmerking over de samenstelling van de bevolking. Hij vraagt of de digitalisering het enige verbeterpunt is. Hij is benieuwd hoe de gemeente op die vraag gereageerd heeft.

De heer **Overtoom** zegt dat hij bij zijn aantreden zeven jaar geleden een chaos aan huisvestingsstukken aantroef. Hij acht het een belangrijk verbeterpunt, zeker niet het enige. Als die informatie op een logische wijze gedeeld wordt, kan iedereen veel gemakkelijker vinden wat voor zijn school van belang is. Hij vindt daarnaast dat de communicatie over huisvestingszaken vaak stroperig verloopt. Ook daar zijn verbeteringen denkbaar die de slagkracht en ondernemersdynamiek van besturen ten goede zouden komen.

De heer **Cüsters** zegt dat Haarlem gelukkig geen segregatie kent, maar dat men wel alert moet blijven. Waar buurten eenzijdiger worden en vooral sociaal zwakkeren huisvesten, heeft dat gevolgen voor de scholen in die buurt. Dan trekken de kansrijken weg naar bijvoorbeeld Haarlemmermeer, zoals men nu in Haarlem-Oost ziet gebeuren. Dat acht hij een ongewenste ontwikkeling. Hij pleit voor veelkleurigheid en veelzijdigheid. Daarop kan de gemeente volgens hem invloed uitoefenen via de ruimtelijke ordening en huisvestingsplannen.

De heer **Snoek (CDA)** is benieuwd op welk gebied de schoolbesturen meer handelingsvrijheid zouden willen hebben.

Mevrouw **Engbreghof** (Spaarnesant) betreurt het dat sinds de decentralisatie van het ministerie naar de gemeenten er met de gemeente eigenlijk nog alleen over huisvesting gecommuniceerd wordt. Als de school daar meer vrijheid van handelen in had, zou het ook weer eens echt over onderwijszaken kunnen gaan.

Mevrouw **Kerbert (D66)** merkt op dat de doordecentralisatie na een aantal jaren juist stopgezet is omdat er twijfels waren of alle geld wel echt naar huisvesting ging. Zij vraagt wat er nu dan veranderd is als men het nu weer wel een goed idee vindt.

Mevrouw **Engbreghof** zegt dat er nu andere mensen met andere ideeën aan het roer staan en dat er nieuwe initiatieven en successen zijn in den lande die het de moeite waard maken het onderwerp weer eens te agenderen.

De heer **Zoutendijk** (Salomo) zegt dat de doorcentralisatie toen de schijn wekte dat schoolbesturen de ruimte kregen, maar dat de gemeente toch verantwoordelijk bleek. Het zou volgens hem wel helpen als alles meer in één hand kwam. De schoolbesturen zijn bouwheer en zijn verantwoordelijk voor het dagelijks onderhoud, maar het groot onderhoud loopt langs allerlei gemeentelijke schijven. Dat kost veel tijd, energie en afstemming. Hij ziet daar een wezenlijk verschil met de doordecentralisatie die zeven jaar geleden voorgesteld werd.

De heer **Reeskamp (fractie Reeskamp)** vraagt welke vorm van beheer voor de huisvestingsgelden men dan voor ogen heeft.

De heer **Zoutendijk** zegt dat schoolbesturen daar heel goed zelf toe in staat zijn. De ontwikkeling in het denken van het Rijk gaat ook steeds meer in de richting om daar de verantwoordelijkheid te leggen. Maar dan moeten die wel een goede erfenis meekrijgen. Daar moeten zorgvuldige afspraken over gemaakt worden om te voorkomen dat schoolbesturen in de knel komen te zitten. Hij pleit voor het tijdig beginnen met de gesprekken daarover om goed te kunnen anticiperen op die landelijke beweging.

De heer **Reeskamp (fractie Reeskamp)** wijst op de impasse die destijds ontstond tussen de gemeente en schoolbesturen rond vaststellingen van bruidsschatten. Daardoor stagneerde de huisvesting enkele jaren. Die achterstand wordt inmiddels flink ingehaald, maar men moet ervoor oppassen dat er niet opnieuw een impasse ontstaat.

De heer **Zoutendijk** zegt daarom te pleiten voor een scherpe regeling om interpretatieverschillen en vertraging te voorkomen.

De heer **Reckman** (Rudolf Steiner College) zegt dat decentralisatie in 1997 is gestart en dat in Haarlem tot 2007 gewerkt is aan de doordecentralisatie naar schoolbesturen. Dat ging gepaard met veel discussies over verdeelsleutels van middelen, maar daarnaast bleef ook een commissie onvoorzien bestaan vanwege de verantwoordelijkheid van de gemeente. Toen raakte de gemeente de sturing kwijt. Daarna is het SHO in het leven geroepen om leegstand van schoolgebouwen te voorkomen en om nieuwbouw op de meest geëigende locaties te realiseren. Nu ligt de situatie anders. In de gemeente Nijmegen worden scholen economisch eigenaar van het gebouw en moeten dan ook de grond kopen. Spreker is daar geen voorstander van omdat de gemeente dan geen enkel sturingselement meer heeft. Dan is het geld verdeeld en kan de gemeente geen prioriteiten meer stellen in bouwplannen.

De heer **Zoutendijk** kan zich dat goed voorstellen. Hij denkt aan het in goede staat houden van de gebouwen, niet aan overdracht van het economisch eigendom. De gemeente wil heel begrijpelijk invloed houden op spreidings- en locatiebeleid, ook in het kader van volkshuisvesting. Bij economische overdracht krijgt het schoolbestuur volgens hem een onmogelijk cadeau.

De heer **Snoek (CDA)** stipt daarnaast het licentiebeleid aan waar veel vragen over te stellen zouden zijn. Hij vraagt of de schoolbesturen niet nu al verantwoordelijk zijn voor investeringen en waar men dan eigenlijk bang voor is.

De heer **Reckman** wijst op de grote verscheidenheid in grootte van de verschillende schoolbesturen in Haarlem: van éénpitters tot bestuurders van een groot aantal scholen. Daar kan de gemeente niet meer in sturen als het geld weggegeven is. Als een school niet meer levensvatbaar is, vervallen gebouw en grond nu aan de gemeente. Een schoolbestuur kan er dan echter niets meer mee doen, omdat het nu eenmaal geen projectontwikkelaar is en wil zijn.

Mevrouw **Kerbert (D66)** vraagt of de schoolbesturen wel een toezichhoudende rol voor de gemeente zien of dat zij van mening zijn dat schoolbesturen dat ook zelf onderling kunnen regelen.

De heer **Zoutendijk** denkt dat de rol van de gemeente vooral ligt in het voorkomen van onevenwichtigheden op onderwijsgebied. De huidige praktijk met het SHO dwingt tot het maken van afspraken en afstemming. Dat acht hij een groot goed. Hij heeft geen behoefte aan een schijnvrijheid die in de praktijk niet veel zou betekenen. Nu weet men wat men van elkaar mag verwachten.

De **voorzitter** sluit dit thema af.

Thema II: De kwaliteit van het onderwijs.

Mevrouw **Engbreghof** (Spaarnesant) dankt de commissie voor deze gelegenheid om met elkaar van gedachten te wisselen. Zij is niet van plan dit te laten bestaan uit het naar voren brengen van grieven, zoals het HD vanmorgen opperde, maar wel van haar kijk op goede scholen met een goed leerklimaat. Zij merkt op dat lang niet alle scholen zijn toegerust op de taken die het onderwijs anno 2012 vraagt. Daar wil zij het nog wel een keer apart over hebben. Het ministerie wil ook inzetten op kwaliteit en heeft daarvoor onder meer de actieplannen *Basis voor Presteren* en *Leraar 2020* gelanceerd. Het gaat erom kinderen van de basisschool af te leveren die hun talenten hebben benut. Spaarnesant formuleert ambitieuze doelen en legt die met de directeuren vast in een managementcontract. Schoolresultaten zijn echter niet eenvoudig te voorspellen. Om kinderen die dat nodig hebben een extra steun te geven, werkt Spaarnesant met

huiswerkklassen, plusklassen, schakelklassen, itk-klassen, kopklassen en een zomerschool. Daarmee worden zowel kinderen met achterstanden bediend als ook kinderen die iets meer aankunnen. Uit de praktijk en uit onderzoek blijkt dat leerprestaties omhoog gaan als ambities uitgesproken worden. Spaarnesant is in zee gegaan met de universiteit van Twente om opbrengstgericht werken in te voeren. Op basis van de verwachte leeropbrengsten worden de leerlingen verdeeld in drie groepen: middenmoters en uitschieters naar boven en beneden. De leerkrachten worden getraind hun instructies op die drie groepen af te stemmen. Het blijkt dat door die gescheiden aanpak de opbrengsten per groep stijgen. De leerkracht en het kind staan centraal. Van de leerkracht wordt verwacht dat hij zich blijvend schoolt, zodat de school een lerende organisatie blijft. Taal, rekenen en de sociaal-emotionele ontwikkeling zijn belangrijk. De leerkrachten worden geschoold in PBS – positive behaviour support – zodat ze goed met het gedrag van de leerlingen kunnen omgaan. Dit alles wordt gedaan om alle kinderen een kans te geven hun talenten te ontwikkelen en om het ontstaan van zwakke scholen te voorkomen. Zij vindt het belangrijk samenwerkingsverbanden te smeden, bijvoorbeeld bij scholen in de wijk en het betrekken van de kinderopvang bij scholen. Zij nodigt de commissie uit voor een werkbezoek aan Spaarnesant.

Mevrouw **Kerbert (D66)** zegt dat haar initiatief mede ontstaan is vanwege de extra middelen die het ministerie aankondigde voor kwaliteitsverbetering. Zij is benieuwd wat de rol van de gemeente daarbij kan zijn. In feite is die er niet, maar de gemeente wordt wel aangesproken op zwakke scholen en de zorgplicht. Kan de gemeente bijvoorbeeld iets betekenen als het gaat om de verbetering van pedagogische kwaliteiten op alle scholen of het omgaan met agressie en andere zaken die te maken hebben met passend onderwijs? Zij is benieuwd of de scholen daar nu al informatie over uitwisselen.

Mevrouw **Engbrenghof** zegt dat zaken goed geregeld zijn tussen schoolbesturen in het kader van *Weer samen naar school*. Elk bestuur doet dat verder op zijn eigen manier en daar heeft de gemeente niet echt een rol in volgens haar. De gemeente heeft wel een rol in de activiteiten rond en na de school. De scholen zijn blij met de subsidies via School in de Wijk en cultuurgelden om extra activiteiten te kunnen organiseren. Maar het onderwijs zelf kunnen de besturen goed zelfstandig regelen.

De heer **Schouten (Sociaal Lokaal)** vraagt of de gemeente een rol kan spelen om het onderwijsniveau van minder populaire scholen op te krikken en te voorkomen dat een school vanwege dalende leerlingenaantallen moet sluiten.

Mevrouw **Engbrenghof** zegt dat krimp niet te maken heeft met onderwijskwaliteit, maar met een dalende populariteit of afbraak in de schoolomgeving. De onderwijskwaliteit is volgens haar goed op alle Haarlemse scholen. Aan de ene kant zie je leegloop, aan de andere kant lijken ouders er geen moeite mee te hebben hun kind naar een overvolle populaire school met klassen van 32 leerlingen te sturen. Het is niet altijd duidelijk waarom een school populair wordt. Daar ligt een uitzoektaak voor de besturen. De profilering van scholen blijkt wel goed te werken.

De heer **Snoek (CDA)** stelt de kwaliteit van het gymnastiekonderwijs aan de orde. Hij heeft van een school gehoord dat de afmetingen die in het SHO worden gehanteerd eigenlijk niet passen bij de eisen voor modern bewegingsonderwijs. Hij heeft daar onlangs een motie over ingediend.

Mevrouw **Engbrenghof** merkt op dat zelfs sommige nieuwe schoolgebouwen niet voldoen aan de normen voor afmetingen en toestellen die horen bij een hedendaags gedifferentieerd curriculum.

De heer **Cüsters (Salomo)** zegt dat er geen enkel bewijs is dat de onderwijskwaliteit op minder populaire scholen slechter is. Binnen het toetsingskader van de onderwijsinspectie worden scholen met een achterstandspopulatie het scherpst in de gaten gehouden en doen zij onder die druk hun uiterste best om hun kwaliteit te verhogen. Objectief gezien leveren impopulaire scholen vanwege hun kleine klassen vaak zelfs de hoogste kwaliteit. De populariteit heeft volgens hem vooral te maken met de menselijke trek om mensen met dezelfde achtergrond op te zoeken. In directe zin speelt de gemeente geen rol in de onderwijskwaliteit. Maar hij zou de gemeente wel adviseren het aanbod en de spreiding in de gaten te houden in het belang van de burgers. De onderwijskwaliteit is goed te volgen via de openbare informatie van de onderwijsinspectie. Landelijk wordt gewerkt aan *Vensters op het PO* als monitor. Het verschil met

de Amsterdamse aanpak van Asscher is dat er in Haarlem geen zwakke scholen zijn en dat de gemeente geen zak met geld beschikbaar heeft om in de kwaliteit te sturen.

Mevrouw **Visbeen** (Sancta Maria) zegt dat het goed is om te horen dat binnen het primair onderwijs dezelfde ontwikkelingen aan de gang zijn als bij het voortgezet onderwijs. Er zijn volgens haar nog wel slagen te maken in de warme overdracht en doorgaande leerlijnen bij de overgang van PO naar VO.

De heer **Aynan (PvdA)** is benieuwd wat er gebeurt met leerlingen die niet kunnen voldoen aan de hoge verwachtingen en ambities.

Mevrouw **Engbreghof** zegt dat het er juist om gaat de ambities af te stemmen op het niveau van de leerlingen. Uit een proef is gebleken dat een groep leerlingen minder presteert als de leerkracht vooraf te horen krijgt dat het om een zwakke groep gaat. De verwachtingen van een leerkracht blijken dus een verschil te maken. De gestelde ambities moeten volgens voorafgaande testen wel haalbaar zijn voor de leerlingen in kwestie. Bij zml kinderen kan de ambitie zijn dat zij zelfstandig thee kunnen zetten. Bij hoogbegaafde kinderen zijn de ambities weer heel anders. Van de directeuren wordt gevraagd de beste ambities voor hun leerlingengroepen te formuleren. Iedere leerling krijgt zo zijn eigen set ambities toegewezen.

Thema III: aanmelding voor en plaatsing in brugklassen

Mevrouw **Visbeen** (Sancta Maria) zegt het thema neutraal te willen behandelen. Er is een nieuw brugboek met een nieuwe regeling. Er is een uitstekende samenwerking van primair en voortgezet onderwijs om alle leerlingen in het wervingsgebied een plaatsingsgarantie te bieden op het onderwijstype dat ze aankunnen. De instroomcriteria zijn verscherpt om meer garantie te bieden op een succesvolle schoolloopbaan. Zij is minder blij met het schrappen van de broer-en-zus-voorrangsregeling. Het is niet gelukt daar een eenduidige nieuwe regeling voor te maken. Dat wordt nu dus overgelaten aan de individuele scholen. Zij vindt dat een zwakgebod en niet transparant naar de ouders.

De opmerking in de commissie van 12 juli over rugzakleerlingen klopt niet. Die kunnen zich al vóór de gewone aanmeldtermijn melden, zodat er maatwerk geleverd kan worden. Zij hoeven dus niet mee te doen aan een loting.

De vraag is natuurlijk waarom er gekozen is voor loting en spreiding van leerlingen. De schooldichtheid in Haarlem is groot met 7 scholengemeenschappen en 3 categorale scholen – afgezien van de vmbo-scholen. De komende jaren is een afname van het aantal leerlingen te verwachten. En toch blijkt het nodig te reguleren via loting en herplaatsing. Dat heeft zijn voor- en nadelen. Het voordeel is dat er niet gewerkt hoeft te worden met noodvoorzieningen en dat de investeringen in goede lokale voorzieningen optimaal benut worden. Dat is verstandig omgaan met geld ten behoeve van duizenden leerlingen. Bij een goede instroom krijgen scholen meer zekerheid dat ze hun onderwijskundige voorzieningen in stand kunnen houden. Het nadeel is dat een relatief kleine groep leerlingen niet naar de school van eerste keuze kan gaan en dat komt pijnlijk aan. Maar in de praktijk valt die schade volgens haar na een korte ‘rouwperiode’ erg mee en vinden de leerlingen uitstekend hun draai op de school waar ze terecht komen. Daar heeft zij veel voorbeelden van gezien. Op haar school heeft nog geen een leerling na een jaar geprobeerd alsnog naar de school van de eerste keuze te gaan. Zij schat in dat voor 98% van de leerlingen het leed vlug geleden is. De rol van de ouders ziet zij daarbij ook als cruciaal. Maar ook de scholen moeten zorgvuldig opereren. Zij is blij dat er in deze regio veel te kiezen valt en onderstreept het belang van het tiptop op orde zijn van de gebouwen en de organisatie.

De heer **Snoek (CDA)** noemt haar inleiding afgewogen. Hij vraagt waarom de unanieme broer-zus-voorrangsregeling is geschrapt en wat daar erg aan is.

Mevrouw **Visbeen** zegt dat de oude regeling eenduidig was. Bij de jaarlijkse evaluatie bleken in juni niet alle scholen er gelukkig mee te zijn en ervan te willen afstappen. Het is niet gelukt weer op één noemer te komen. Daarom is het uit de gemeenschappelijke regeling geschrapt en wordt het aan de afzonderlijke scholen overgelaten. Zij vindt dat niet transparant. Het ziet er nu echter naar uit dat alleen het Stedelijk Gymnasium de regel gaat afschaffen.

De heer **Azannay (GroenLinks)** vraagt hoe lang loting met al zijn nadelen nog nodig zal zijn en of er een andere oplossing in zicht is.

Mevrouw **Visbeen** zegt dat het moeilijk te voorspellen is hoe ouders en leerlingen gaan kiezen. Alle scholen hebben binnenkort weer open dagen en pas daarna zal duidelijk zijn waar capaciteiten overschreden worden en of loting nodig is. Er is in principe voldoende plek. Sinds het tumult van de eerste loting vijf jaar geleden zijn er veel verbeterstappen gemaakt in het systeem dankzij de evaluaties in juni. Daarin speelt de gemeente een samenroeprol. Na de open dagen en inschrijvingen wordt naar de gemeente bekend gemaakt bij welke scholen meer aanmeldingen zijn dan er capaciteit is. Dan is er het tweede coördinatiemoment voor de gemeente. Dan wordt bepaald welke scholen moeten loten en welke niet. Dat is tot nu toe altijd goed verlopen.

De heer **Snoek (CDA)** is benieuwd wat er gebeurt als een school zich aan die procedure onttrekt.

Mevrouw **Visbeen** zegt dat die school dan wel een probleem heeft, omdat er met elkaar afspraken zijn gemaakt. Elke school heeft er belang bij zijn voorzieningen op peil te kunnen houden en geen huisvestingsgeld te verkwisten.

De heer **Strijker (Dunamare)** vult aan dat er een meerjarenconvenant is gesloten, waardoor scholen zich moreel en financieel aan elkaar geklonken hebben. Het drama van omvallende scholen is vele malen groter dan dat van loting. Dat laat onverlet dat elke school op eigen kracht moet blijven werven. Daarbij spelen reputaties zeker een rol, maar er zijn geen zwakke scholen meer in Haarlem.

Mevrouw **Huysse (GroenLinks)** vraagt hoe kinderen de sprong van de basisschool naar de brugklas maken. Zij is benieuwd of de basisscholen niet meer sturing kunnen geven in de richting van een school die men het beste acht voor elke leerling.

Mevrouw **Engbrenghof (Spaarnesant)** denkt dat er in Haarlem goed overleg is in het kader van de warme overdracht en het bepalen van criteria voor de instroom. Er is overleg voor een doorgaande lijn voor excellente leerlingen en zorgkinderen. Haar basisscholen houden twee jaar contact met de VO-scholen over de resultaten van de leerlingen. Er worden bezoeken afgelegd om leerlingen te helpen bij een keuze. De keuze ligt bij de ouders en de leerlingen. De school geeft wel een advies over het meest geschikte niveau. Het blijft voor de ouders en de kinderen spannend naar welke school hun kind gaat. Hun keuze is van veel factoren afhankelijk.

De heer **Jonker (SP)** is benieuwd naar de zwaardere criteria voor de instroom naar de brugklas.

Mevrouw **Visbeen** zegt dat primair wordt gekeken naar het advies van de basisschool die de kinderen immers acht jaar heeft meegemaakt. Ten tweede wordt gekeken naar het Cito-volgsysteem voor begrijpend lezen en rekenen vanwege hun gebleken voorspellende waarde. Ten derde wordt ook de Nio-score – een soort intelligentietoets – meegewogen. Dit is in lijn met de procedure in andere regio's.

Mevrouw **Kerbert (D66)** vraagt of ouders en leerlingen niet meer behoefte hebben aan nazorg als een kind is uitgeloot.

De heer **Reckman (Rudolf Steiner College)** zegt twee weken geleden een brief geschreven te hebben aan alle 26 uitgelote leerlingen om te informeren hoe het hen vergaan is en of ze nog suggesties hadden voor verbetering van de procedure. Hij heeft daarop één reactie gehad van een ouder die zei erg tevreden te zijn met het Schoter College en hem bedankte voor de belangstelling. Uitgaande van de opvatting geen bericht is goed bericht neemt hij dus aan dat de overige 25 geen zwaarwegende problemen hebben ondervonden.

De heer **Snoek (CDA)** zegt dat de loting hem een doorn in het oog is, maar dat het besluit aan de schoolbesturen is. Hij is benieuwd of men nog steeds voorstander van loting zou zijn als men ook het economisch eigendom van de scholen in handen zou krijgen. Hij merkt op dat vertrekkende schoolbestuurders wel komen met uitspraken in de media dat ze de loting betreuren.

De heer **Strijker** zegt dat er altijd al vormen van samenwerking geweest zijn tussen schoolbesturen in Haarlem. Hij wijst op het voormalige voorzieningenfonds waar schoolbesturen er altijd met elkaar uitkwamen als het ging om de verdeling van het geld voor huisvesting. Het convenant is in het belang van de gemeente, maar zeker ook in dat van de scholen om te komen tot een afgewogen aanbod.

Mevrouw **Visbeen** zegt dat zij los van elk convenant of SHO er ook belang bij heeft te kunnen vasthouden aan de wens van de school om niet boven een bepaalde omvang te komen om de menselijke maat te bewaren en een middelgrote school te blijven.

De heer **Reeskamp (fractie Reeskamp)** zegt uit eigen ervaring te weten dat men de week rouw na uitloting niet lichtvaardig moet onderschatten. Hij is principieel tegen loting, maar erkent wel dat het in dit geval het meest rechtvaardige systeem is. Maar wat gebeurt er na uitloting? Hij begrijpt de broer-zus-regel, maar ook dat het niveau van de leerling een rol speelt. In Amsterdam heeft men de regel helemaal afgeschaft. Het verbaast hem dat in Haarlem maar één school de regel afschaft.

Mevrouw **Visbeen** erkent dat het na de uitloting een erg nare week is voor de kinderen en de ouders. Daarom heeft zij de afgelopen vier jaar ook altijd een middagbijeenkomst met deze ouders en kinderen belegd. Het kan natuurlijk altijd zo zijn dat een school die de broer-zus-regeling wel hanteert, niet het onderwijs kan bieden op het niveau van een broer of zus. Dan wordt het kind alsnog afgewezen.

De heer **Rutten (VVD)** zegt dat hij het college gevraagd heeft naar alternatieven voor loting. Hij is benieuwd of de schoolbesturen alternatieven zien en waarom zij daar dan niet voor gekozen hebben, vijf jaar geleden niet en dit jaar evenmin.

Mevrouw **Visbeen** zegt dat er gekeken is naar andere regio's. De voor- en nadelen van andere systemen vonden de schoolbesturen niet overtuigend genoeg om te kiezen voor een ander model. Men probeert zo zorgvuldig mogelijk te handelen en maakt elk jaar weer verbeterlagen.

De heer **Strijker** vult aan dat het systeem van aanmeldingsvolgorde leidt tot slaapzakken voor de deur en dat andere systemen, bijvoorbeeld de postcoderegel, de keuze veel sterker inperken dan dit systeem dat de vrije schoolkeuze combineert met een zo eerlijk mogelijke toewijzing.

De heer **Snoek (CDA)** wijst op het Zaanse model waarin de gemeente geen rol speelt. Hij is geen voorstander van een rol van de gemeente bij de plaatsing.

De heer **Strijker** zegt dat de schoolbesturen het ook wel zelf zouden kunnen, maar dat men erg veel prijs stelt op de aanwezigheid van de gemeente vanwege de afstemming en omdat dan ook de prioriteiten van de gemeente op tafel komen.

Thema IV: de problematiek van de thuiszitters

De heer **Strijker** (Dunamare) zegt dat hij het samenwerkingsverband van VO-scholen gevraagd heeft dit thema in te leiden omdat het een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle schoolbesturen is de problematiek van de thuiszitters op te lossen. Dat geldt straks bij het passend onderwijs nog sterker.

Mevrouw **Dieleman** van het samenwerkingsverband van VO-scholen in Zuid-Kennemerland noemt de definitie van thuiszitters: leerplichtigen die ingeschreven staan bij een onderwijsinstelling, maar zonder geldige reden meer dan vier weken verzuimen. In september 2010 werden landelijk 2296 thuiszitters geteld, het jaar daarvoor 2269. Dat zijn heel andere cijfers dan de 16.000 die hier op 12 juli werden genoemd. Er circuleren landelijk cijfers die variëren tussen de 800 en die 16.000. Het ministerie heeft toegezegd onderzoek te gaan doen naar deze groep. In 2011 is er met subsidie van de provincie een onderzoek gedaan naar de situatie in Kennemerland. Toen kwam men voor Kennemerland tot een aantal van 46, van wie 24 in Zuid-Kennemerland met zijn 13 scholen. In het basisonderwijs zijn dat er 3, die binnenkort naar school gaan. Zij denkt niet dat daarmee alle thuiszitters in beeld zijn. Er zijn ook veel verborgen thuiszitters, die bijvoorbeeld thuis wachten op een behandeling of met een complexe

ondersteuningsvraag zitten waar geen school bij past of wier langdurige ziekte is overgegaan in thuiszitten. De meest voorkomende oorzaken zijn volgens onderzoek van Ingrado psychiatrische problemen, gedagsproblemen, bureaucratie en thuissituatie. Meestal is er sprake van een combinatie. Het is dus een heel moeilijke doelgroep. Ook de overgang van PO naar VO is een kwetsbaar moment en punt van aandacht.

Het doel van het samenwerkingsverband is te zorgen dat alle leerlingen passend onderwijs krijgen. Bij thuiszitters is dat duidelijk niet gelukt. Snel handelen is geboden, want hoe langer die ongewenste situatie duurt, des te lastiger wordt het een oplossing te vinden. Voorkomen is nog beter. Het onderwijsveld kan dat niet alleen, samenwerking met regiopartners en leerplicht is belangrijk. Er zijn al veel zaken in gang gezet. De vraag is verschoven van het medisch model ('wat mankeert de leerling?') naar een zorgmodel ('wat heeft de leerling nodig?'). In de aanloop naar het komende passend onderwijs zijn veel zaken opgezet. Er is veel ingezet op ondersteunende trajectgroepen met onder meer coaching van docenten en ouders. Daarnaast komt de zorgplicht voor passend onderwijs. Dan moeten leerlingen die zich aanmelden ook daadwerkelijk geplaatst worden. Er is een pilot met de gemeente en regiopartners waarin de transitie naar zorg voor jeugd en passend onderwijs samenvallen met korte lijnen. Daar zijn de CJG-coaches bij betrokken om te komen tot een integrale aanpak van zorg en onderwijs.

De heer **Strijker** zegt dat scholen in toenemende mate tegen het probleem aanlopen dat ouders een totaal ander beeld hebben van de capaciteiten van hun kind dan werkelijk het geval is en dan niet willen meewerken aan een onderzoek naar de meest geschikte school. Niets is zo erg voor een kind als terechtkomen op een school die hij niet aankan. Dat is ook erg voor de leerkracht en klasgenoten. Dat leidt zelfs tot rechtszaken. Haarlem heeft een groot scala aan scholen, maar het houdt op als men niet wil meewerken aan indicering, of als het grotendeels behandeling in plaats van onderwijs wordt of als de veiligheid in de school in gevaar komt. Voor de rest kunnen de scholen in Haarlem volgens hem alles aan en dat noemt hij een unieke situatie.

De heer **Vrugt (Actiepartij)** wijst op de gemeentelijke taak in de leerplicht. Hij heeft een voorstel ingediend om te kijken of een nieuwe methode voor kinderen binnen het autistisch spectrum in Haarlem toepasbaar is. Hij is benieuwd wat er nu al voor deze groep gebeurt.

Mevrouw **Engbrenghof** zegt dat er voor cluster 2 en 3-kinderen goede opvang en zorg bestaat, ook binnen het reguliere onderwijs als ouders daarvoor kiezen en dat binnen de grenzen van goed onderwijs mogelijk is. Ook het speciaal onderwijs voor cluster 3 en 4 is goed voorzien van kennis en kunde die zoveel mogelijk ook doorgegeven wordt aan het regulier onderwijs.

De heer **Strijker** zegt dat er in de regio veel scholen zijn met specialisaties in autisme op vele niveaus. Dat zijn scholen voor de gevallen die niet geschikt zijn voor regulier onderwijs. De trajectgroepen zijn voor de lichtere vormen van autisme. De coaches hebben vooral tot taak de kennis van de docenten te vergroten. Door het uitstel van passend onderwijs hebben nog niet alle scholen trajectgroepen. Maar vanuit de reserves van het samenwerkingsverband wordt getracht die groepen toch al zo veel mogelijk te laten starten, ook al komt er pas later financiering.

De heer **Schouten (SociaalLokaal)** vraagt of er ook programma's zijn voor hoogbegaafden.

De heer **Cüsters (Salomo)** zegt dat in Haarlem niet gekozen is voor programma's als Leonardo. Men wil hoogbegaafden zo veel mogelijk in het reguliere onderwijs houden. In het verleden kwamen bij hoogbegaafden veel gedragsproblemen voor. Maar er zijn goede stappen gezet om dat te voorkomen of in goede banen te leiden. Ouders hebben ook aangegeven verbeteringen te zien. Overigens is er weinig verband tussen hoogbegaafdheid en thuiszitten.

Mevrouw **Visbeen (Sancta Maria)** zegt dat men ook in het VO kinderen zoveel mogelijk binnen het regulier onderwijs houdt. Dat lukt niet altijd. Bij Hageveld is wel een speciale voorziening voor hoogbegaafde onderpresteerders.

De heer **Azannay (GroenLinks)** vraagt een toelichting op de bureaucratie als oorzaak voor thuiszitten.

Mevrouw **Visbeen** zegt dat er voor de indicering en het vinden van een plek veel papierwerk komt kijken, terwijl elke dag uitstel er een te veel is. Het lukt de leerplichtambtenaren bij gebrek aan middelen niet altijd de zaken aan te pakken en een leerling terug te geleiden naar school. Dan treedt de bureaucratische rompslomp in werking die een effectieve aanpak belemmert.

De heer **Aynan (PvdA)** wil in de commissie nog een keer terugkomen op het probleem van de thuiszitters. Hij is onder meer verbaasd over het grote verschil in cijfers die de advocate Slump noemde en het nu genoemde getal van 46. Dat het probleem complex is, gelooft hij meteen, maar dit verschil acht hij onverklaarbaar.

Mevrouw **Dieleman** heeft wel een landelijk cijfer gezien van 16.000. Dat zou op een gemiddelde neerkomen van 200 per regio. Maar de definitie van thuiszitters is daar veel breder genomen met onder meer absoluut verzuim, leerlingen met een vrijstelling en het niet aftrekken van de leerlingen die weer teruggeleid zijn naar school.

De heer **Azannay (GroenLinks)** informeert naar de rol van de gemeente in deze kwestie.

De heer **Strijker** verwijst naar de inspanningen om de decentralisatie van de jeugdzorg hierbij te betrekken. Hij is blij dat de gemeente gekozen heeft voor samenwerking met het onderwijsveld. In de scholen ziet men het immers eerder als kinderen in de fout gaan. Het gezamenlijk optrekken met korte lijnen, zoals de leerplichtambtenaar op school, acht hij goede ontwikkelingen.

De heer **Snoek (CDA)** vraagt hoe het staat met de gemiste gelden voor thuiszitters die niet vóór 1 oktober op een school staan ingeschreven.

Mevrouw **Dieleman** zegt dat de wil er is om leerlingen op tijd in te schrijven. Maar dan moet het wel duidelijk zijn dat er een passende school is. Voor leerlingen die niet vóór 1 oktober zijn ingeschreven, gaat de bijdrage van het ministerie inderdaad verloren.

De heer **Strijker** zegt dat de scholen desondanks een kind toch na die datum laten inschrijven, ook als daar geen vergoeding tegenover staat. Het komt bijvoorbeeld ook voor bij kinderen die te veel spijbelen of na familiebezoek te laat uit Marokko terugkomen. Dan vervalt de bijdrage van het ministerie voor het hele jaar, maar het kind wordt wel gewoon ingeschreven.

De heer **Aynan (PvdA)** ziet daarin alleen nog maar meer reden dit vraagstuk nog eens in de commissie te agenderen.

De **voorzitter** geeft de schoolbestuurders de gelegenheid nog kort enkele afsluitende opmerkingen te plaatsen.

De heer **Reckman** (Rudolf Steiner College) vraagt de commissie betrokken te blijven bij het onderwijs.

De heer **Jacobs** (Kolom/De Schakel) vestigt de aandacht op de nijpende huisvesting van de twee praktijkscholen van Kolom. Volgens hem is er bij thuiszitters nog een slag te maken door samenwerking van leerplicht, schoolartsen en politie.

Mevrouw **Visbeen** denkt dat elke euro in schoolmaatschappelijk werk goed besteed is.

Mevrouw **Dieleman** zegt dat het samenwerkingsverband goed wil blijven meedenken met de gemeente.

De heer **Strijker** juicht het toe dat de gemeente het onderwijs en de problematiek van het kind centraal stelt. Hij is erg blij met de betrokkenheid die vanavond getoond is en pleit voor een jaarlijkse herhaling van dit initiatief.

Mevrouw **Vaas** (IRIS) zegt blij te zijn met dit initiatief.

Mevrouw **Engbreghof** (Spaarnesant) vindt het initiatief eveneens voor herhaling vatbaar. Zij nodigt alle commissieleden uit voor een werkbezoek onder het motto 'samen staan we sterk'.

De heer **Cüsters** nodigt allen uit zaken dieper met elkaar door te spreken tijdens een werkbezoek.

De heer **Zoutendijk** (Salomo) zegt buitengewoon getroffen te zijn door de belangstelling voor de huisvesting van scholen. Hij pleit voor krachtadig optreden vanuit het begrip dat de problemen fors zijn.

De heer **Overtoom** (Haarlem Schoten) roept op slagvaardig en kritisch naar elkaar te blijven zodat meer dingen boven tafel komen.

De **voorzitter** dankt allen voor hun aanwezigheid en hun bijdragen bij deze eerste vingeroefening. Zij hoopt dat een volgende gelegenheid in overleg nog beter zal verlopen. Zij sluit de bijeenkomst om 22.05 uur.